

Oponentský posudek bakalářské práce Aleše Zapletala, Ph.D.
na téma:
Leuenberský synod v ČR

Bakalářská práce byla podána na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy na jejím Ekumenickém institutu. Odevzdána byla 10. 7. 2020.

Odevzdaná práce zachycuje a analyzuje působení Leuenberského hnutí v České republice. Zmapováno je založení této konkordie, jednotlivé synody konající se již dvacet let (hnutí zahájilo svou veřejnou činnost v roce 2000). Práce má výstižný úvod, jasnou osnovu rozvrženou do čtyř kapitol a shrnující závěr. Připojeno je shrnutí ve francouzštině a angličtině a také dvě přílohy s tabulkami k textu.

Práce je psána dobrou češtinou bez gramatických a stylistických chyb. Některé termíny jsou vysvětleny v kritickém aparátu a tím je celá práce srozumitelnější i pro lidi, kteří neprošli odborným studiem teologie. Kritický aparát je přesný a dobře doplňuje text této práce. Obsáhlá je bibliografie, která zahrnuje poměrně velké množství internetových zdrojů. To je způsobeno tím, že se jedná o téma rozprostřené především do posledních dvaceti let. Mnohé primární prameny pocházejí z osobních rozhovorů, nebo jsou citovány podle různých webových stránek. Bibliografie je přehledně členěna na literaturu a edice, církevní tisk, dokumenty synodu leuenberského společenství v ČR, ostatní dokumenty, konzultace a ostatní internetové odkazy. Poznámek v kritickém aparátu je 156.

Autor přiznává vliv prof. Pavla Filipiho na své pojetí ekumenismu. Protože Pavel Filipi byl hybnou silou vzniku leuenberské konkordie v české ekumeně, jsou jeho vize a úsilí kladným způsobem hodnoceny i v zachycení leuenberského hnutí. Knížka Pavla Filipiho „Po ekumenickém chodníku“, je vhodně využita jako motto závěru práce. Celý text přesvědčivě prokazuje, že význam leuenberského hnutí není v české ekumeně doceněn. Po dvaceti letech konání leuenberských synodů je v církvích poměrně malé povědomí o významu tohoto evropského hnutí (GEKE) a jeho možným potenciálem ovlivnit spolupráci zúčastněných církví. V ČR proběhlo již deset synodů a jedenáctý se připravuje.

První kapitola předkládá historicko-teologický význam leuenberské konkordie. Všimá si způsobu pojetí ekumenické spolupráce, která nedává důraz na organizační jednotu, ale zjevně preferuje ekumenický model vzájemného uznání. Tento model pomáhá překlenout konfesijní rozmanitost a zachovává svrchovanost jednotlivých církví. Autor ukazuje, že tento model je šetrnější k historii a teologické tradici jednotlivých církví. Všechna rozhodnutí leuenberských synodů podléhají pravomoci vedení jednotlivých denominací. Model vzájemného uznání se projevuje především v uznání křtu, v eucharistické pohostinnosti a uznání ordinace. V této věci leuenberská konkordie kopíruje přístup dokumentu ekumenické konvergence hnutí pro víru a řád: Křest, Večeře Páně, Ordinace. Leuenberské hnutí ovšem nezůstává jen u teologického dokumentu, ale promítá své pojetí do mezicírkevní praxe, jak to předkládá dohoda o vzájemném zastupování v diaspoře.

Druhá kapitola podrobně zachycuje průběh prvního synodu, který pod vedením Pavla Filipiho významným způsobem nasměroval další vývoj. Třetí kapitola se věnuje dalším synodům, a to i těm, kdy do předsednictví synodů vstupují další lidé z různých církví. Čtvrtá kapitola překládá otázky pro přítomnost i budoucnost. Aleš Zapletal hodnotí

leuenberské hnutí jednoznačně kladně a uvědomuje si jeho význam pro vzájemné zastupování v diaspoře, pro rozvíjení misie církve (evangelicky evangelizovat), a to včetně obnovy a rozvíjení diakonie. Všechny tyto služby církví jsou obohacovány a inspirovány vzájemným dialogem.

Nejsou potlačeny ani kritické hlasy, které vidí v leuenberském hnutí aktivitu několika nadšenců. Je připomenuta i vážná otázka, zda toto hnutí najde iniciativní vedoucí pracovníky, kteří budou pokračovat v díle Pavla Filipiho. Je pravdou, že se některé věci příliš nedaří – např. zvat zástupce jiných církví na ordinaci nových duchovních, spolupracovat v diaspoře.

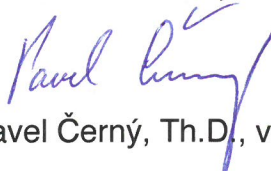
V práci není zmíněno, že v některých oblastech se již v minulosti projevíly vážnější rozpory především v etice – např. otázka vztahu k homosexuálním partnerstvím. Velké rozdíly se projevíly v komisi pro studium autority Písma svatého. Protože jsem byl aktivním členem této komise, tak vím, že nebyla shoda v pojetí autority a inspirace Písma. Pro zástupce některých církví jsou Písma Starého a Nového zákona součástí Božího sebezjevení a pro jiné pouhým lidským, a tedy nedokonalým a kulturně podmíněným svědectvím o Božím zjevení. Z této pracovní komise nakonec nevyšel žádný výstup, protože ke shodě nedošlo.

Pokud budeme hovořit o ekumenismu shora a ekumenismu širší církevní veřejnosti zdola, pak leuenberské hnutí zatím zůstává tím shora. Jednání synodu se účastní vždy čtyři delegáti z každé církve a záleží na tom, jestli předají podněty svým ústředím a případně studijním a teologickým odborům.

Aleš Zapletal dobře formuluje cíle ekumenismu a uvědomuje si, že organizační jednota „není na stole“, ale přesto leuenberské hnutí otevírá mnoho podnětných oblastí, kterými může sloužit dalším církvím české ekumeny. Takovým důrazem může být plná jednota stolu Páně pro manžele z různých církví (což pro celou českou ekumenu dosud neplatí). Autor správně vidí, že zastupování v diasporní situaci bude v příštích letech aktuální a více než na společné dohodě bude záležet na osobách, jak autor uvádí v citátu Jany Křížové (s. 26). Na s. 23 se objevuje slovo o odluce církve od státu. Možná je to jen terminologická záležitost, ale v Ekumenické radě církví tento termín nebyl během dvaceti let jednání se státem záměrně používán. Církvím šlo o vyrovnání křivd z doby komunismu a o nové uspořádání vztahů se státem. Cílem však nebyla odluka církve od státu (statut církví podobný statutu jiných organizací), ale naopak model vzájemné kooperace v oblastech, kde je to prospěšné pro službu lidem. Taková kooperace probíhá např. v kaplanských službách, ve fungování diakonských zařízení a ve veřejnoprávních médiích.

Polemizovat by se dalo s uvedenou Pöhlmannovou tezí, že ekumenismus existuje jen skrze konfesijní církve a nikoli mimo ně. V posledních letech se v ekumenickém hnutí rozvíjí ekumenismus spirituality, ekumenismus misijních hnutí, nebo také „ekumenismus krve“ v zemích, kde jsou křesťané pronásledováni. Je vážnou otázkou, zda právě duchovní hnutí nejsou dnes motorem ekumenismu více než samotné denominace. K diskusi zůstává také teze, kterou potvrzoval Pavel Filipi, že ekumenismus vnikl na půdě misijního hnutí. To autor práce nepřímou potvrdzuje tím, že volá po potřebě konání každoroční misijní konference.

Bakalářskou práci Aleše Zapletala považuji za velmi dobrou, důležitou a aktuální. Navrhují její hodnocení stupněm jedna (A).

ThDr. Pavel Černý, Th.D., v Praze 20. 8. 2020